

ਸਾਲ:02 -ਅੰਕ:-24- ਮਾਰਚ 2025

ਪੂਰਨਤਾ: ਸਾਹਕਾਰੀ ਵਰਗਿਕ
Wholly owned by Cooperatives

ਸਰਵ ਸਹਿਕਾਰ, ਸਰਵ ਸਾਕਾਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ
ਬੈਂਕ ਹੋ ਰਹੇ
ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਤ

‘ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੈਂਕ’ ਦੇ
ਮੋਟੇ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ
ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸਾਰਥਕ

10

ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਯਾਤਰਾ
ਦੀ ਸੌਖ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ
ਤਰਜੀਹ

12

ਸਰਵ ਸਹਿਕਾਰ, ਸਰਵ ਸਾਕਾਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ

ਸਾਲ: 02 - ਅੰਕ: -24- ਮਾਰਚ 2025

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

(ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬੁਕਲਾ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ

ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕੀ

ਅੰਕ ਅੰਜਲੀਦੀਪ

ਮੈਂਬਰ

ਮਾਧਵੀ ਐਮ.ਵਿਪਰਦਾਸ

ਵਿਵੇਕ ਸਕਸੈਨਾ

ਹਿਤੋਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ

ਰਾਜਿਦ ਆਲਮ

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ, ਫੀਡਬੈਕ ਜਾਂ ਲੇਖ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਈਮੇਲ ਕਰੋ:

sahkaruday@iffco.in

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਇਕੱਠੇ ਸਦਨ, ਸੀ-1, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਟਵਰ, ਸਾਕੋਤ ਪਲੇਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 110017

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਇਥੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

iffco.coop

IFFCO_PR

iffco_coop

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਰਿਪਰੈਜੇਂਟੇਸ਼ਨ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਪਿੰਟਰ: ਰੋਇਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਬੀ-81, ਐਥਲਾ
ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110020

ਕਵਰ ਸਟੋਰੀ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ: ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਗਤੀ ਫੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪੇਜ 06

ਪੇਜ 14

ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੰਮਿਟ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ 140 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ 2047 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ 2027 ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਪੇਜ 22

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ

ਪੇਜ 24

‘ਸਭ ਦਾ ਇਲਾਜ - ਸਭ ਨੂੰ ਅਰੋਗ’ ਹੀ ਹੈ ‘ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ - ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ’

ਪੇਜ 28

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਹੁਲਾਰਾ: ਸੰਘਾਨੀ

ਪੇਜ 16

ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਬੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ

ਭਾਰਤ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਈਵੈਂਟ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੀਈਓਜ਼ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੇਜ 18

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਅਧੂਰਾ: ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਪੇਜ 19

ਕਬਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਉਥਾਨ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜੀਹ

ਪੇਜ 20

ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਰਤ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਸੂਰਤ

ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਾ ਵੰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ, ਫਿਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਭਾਵਾਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਅਥਾਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਕ, ਢਾਂਚਾਗਤ, ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਹਕ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੁਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (ਸੰਸ਼ੋਧਨ) ਐਕਟ, 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਛੋਟੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ 'ਤੇ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਹੁਣ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੂੰਜੀਕਰਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਰਕੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਧਾਰ ਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਵੇਗੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ' ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿੱਤੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

'ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ 'ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਿੰਗ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਗਿਆਨਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਦਰ ਧੰਨਵਾਦ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਗੂੰਜ

ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਰੀਬ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਸ਼ਨ ਮੰਡ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਪੋਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਅਨੀਸ਼ੀਆ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ #ਪੀਐਮ ਕਿਸਾਨ, ਕਰੋੜਾਂ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਿਧੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, 3.5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਨਮਾਨ ਰਾਸ਼ੀ ਸਿੱਧਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ
ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਮੋਹਲ,
ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਘੱਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਲੇ 100 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਧਨ-ਧਾਨਕ ਕਿਸੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੀ ਸੀਮਾ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘਾਨੀ
ਚੇਅਰਮੈਨ, ਐਨਸੀਯੂਆਈ
ਅਤੇ ਇਫਕੋ

ਬਿਹਤਰ ਉਤਪਾਦਨ, ਸਮਾਰਟ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ, ਇਫਕੋ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਫਕੋ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੋਹਰੀ ਰੰਹੇਗੀ।

ਡਾ. ਉਦਯ ਸ਼ੰਕਰ ਅਵਸਥੀ,
ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ
ਇਫਕੋ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ 2025 ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਝਲਕੀਆਂ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿ-ਹਯੋਗ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਇਫਕੋ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ 2025 ਰਾਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਫਕੋ ਅਤੇ ਐਨਸੀਯੂਆਈ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਵਾਂ ਚੋਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ' ਦੇ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਨੇਤਾ ਦੀ ਇਹ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਵਿੱਚ 30 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਰਗਰਮ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ, ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ 2025 ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸਨ।"

- ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
- 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ' ਦੇ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ 2025 ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਾਲ ਭਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੈਲੰਡਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੈਮੀਨਾਰ, ਵਰਕਸ਼ਾਪ, ਸਭਾ, ਚਰਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਗੇ।

ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ

ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਮੰਡਪਮ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਗਠਜੋੜ (ਆਈਸੀਏ) ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ 2025 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ।

ਕਵਰ ਸਟੋਰੀ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਗਤੀ ਫਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ

6

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਮਾਰਚ 2025

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਣਗੇ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਹੋਮ ਲੋਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ 'ਡੋਰਸਟੈਪ ਬੈਂਕਿੰਗ' ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀਜੀਟੀਐਮਐਸਈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਖਰ ਸੰਸਥਾ, ਨੈਫਕਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹੁਣ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਕੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਣਗੇ। ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ

ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਉੱਦਮਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਰੰਟੀ ਫੰਡ ਟਰੱਸਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਂਬਰ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿਖਰ ਸੰਗਠਨ ਨੈਫਕਬ ਦਾ ਗਠਨ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਐਨਸੀ-ਡੀਸੀ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ

ਆਫ ਅਰਬਨ ਕੋਆਪੇਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕਸ ਐਂਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਨੈਫਕਬ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਿਖਰਲੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਕਵਰ ਸਟੋਰੀ

ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਵਧੇਗਾ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰਬੀਆਈ) ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡੋਰ ਸਟੈਪ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹੁਣ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਆਵੇਗੀ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ

ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 1,465 ਸ਼ਹਿਰੀ

ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣਗੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਅੰਬੁਲਾ ਸੰਗਠਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਰਬਨ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਫਾਈਨੈਂਸ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਐਨਯੂਸੀਐਫਡੀਸੀ) ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਲਈ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਛਤਰੀ ਸੰਗਠਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਨਯੂਸੀਐਫਡੀਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਰੇਟ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ 24 ਜਨਵਰੀ, 2025 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਡਿਜੀਟਲ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਆਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਬਨ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ 'ਅੰਬੁਲਾ ਸੰਗਠਨ' ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੈਂਕ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਵੀ ਵਧਣਗੇ।

ਹਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 49 ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਬੈਂਕ ਅਤੇ 8.25 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਥਿਤੀ 11,000 ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ, 5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ 3.50 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ 80 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 352 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁੱਲ 4.33 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 34 ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ 2.42 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਫੈਸਲੇ ਸਿਰਫ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ

ਕਦਮ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧੇਗਾ ਤਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਵੀ ਵਧਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ 30 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੈਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਤਮਕ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਆਰਬੀਆਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ, ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਕੰਮਕਾਜੀ ਦਿਨ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਲਾਭ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਮਾਈਕਰੋ ਏਟੀਐਮ ਕਾਰਡ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਡੋਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਬਨਾਸਕਾਂਠਾ ਅਤੇ ਪੰਚਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਜੋਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੂਰੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਨੂੰ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡੋਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਈਕਰੋ ਏਟੀਐਮ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਸਿਰਫ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਅਤੇ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਭਰ ਵਿੱਚ 9.40 ਲੱਖ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਅਤੇ 3,853 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡੋਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬੈਂਕ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਰੂਪੇ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ
ਸਹਿਕਾਰਤਾ
ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਆਧੁਨਿਕ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਵਿੱਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹੁਣ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀਆਂ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਤਬਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਦਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ ਬਲਕਿ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਹਾਊਸ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਹਾਊਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਹੁਣ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਸਿਰਫ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸਦੇ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਹਾਊਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਲੀ-

ਅਰਿੰਗ ਤੇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਜਲਦੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਰਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕਾਂ, ਛੋਟੇ ਵਿੱਤ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰੀ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ, ਅਰਬਨ ਕੋਆ-ਪੇਟਿਵ ਬੈਂਕਾਂ (ਯੂਸੀਬੀ) ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਬੀ-ਆਈ ਦੀ 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀ' ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਪੁੱਜੀ, ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਵਾਧਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬੀਆਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਯੂਸੀਬੀ ਨੇ ਸੰਚਾਲਨ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ-ਪੱਧਰੀ

ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਡਾਇਰੈਕਟ-ਟਰਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਅਤੇ ਆਈਟੀ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੋਖਮਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸਥਿਰ ਰਿਹਾ। 2023-24 ਦੌਰਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿਕਾਸ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ 4.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਯੂਸੀਬੀ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਨੁਪਾਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਅਤੇ 2023-24 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਧ ਕੇ 62.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਕ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਹਨ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਕ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 5 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਣੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਡਾਇਮੰਡ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

‘ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੈਂਕ’ ਦੇ ਮੋਟੇ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸਾਰਥਕ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ‘ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਸਮਿੱਧੀ’ ਹੈ। 2047 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ 2027 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ 5 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਣੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਡਾਇਮੰਡ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਸੰਕਲਪ ਅਪੂਰੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ

- ➔ ਬਿਨਾਂ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ
- ➔ ਬੈਂਕ ਦੇ 9,600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ
- ➔ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਹਾਊਸ’ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਪੂਰੀ

ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਗਤੀ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ

ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ-ਛੋਟੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਉਦਯੋਗ ਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ‘ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੈਂਕ’ ਦੇ ਮੋਟੇ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬੈਂਕ ਨੇ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਮਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। 1949 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ, ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ 1988 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਬਣਿਆ, 2005 ਵਿੱਚ ਕੋਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ 2012 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਬਣਿਆ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਡੀਮੈਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਡੀਮੈਟ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 71 ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕਾਊਂਟਰਾਂ, 1,75,000 ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਸ਼ੀ 9,600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਲਾਤੂਰ ਭੂਚਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਲਹ-ਪੁਰ-ਸਾਂਗਲੀ ਹੜ੍ਹ ਜਾਂ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਂਮਾਰੀ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 1465 ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 460 ਬੈਂਕ ਇਕੱਲੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ (ਯੂਸੀਬੀ) ਲਈ ਇੱਕ ਛਤਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਲਈ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਛਤਰੀ ਸੰਗਠਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਹਾਊਸ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਬੁਲਾ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ

“ ਜਨਤਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਰੋਪੰਤ ਪਿੰਗਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ। ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੋਰੋਪੰਤ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਬੀਜ ਅੱਜ ਇੱਕ ਬੋਹੜ ਬਣ ਕੇ 10 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ। ਇਸ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ

ਸਥਿਤ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਸਿਰਫ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕਾਂ, ਛੋਟੇ ਵਿੱਤ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ

ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਆਧਾਰ-ਈਨੋਬਲਡ ਪੇਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੋਲਡ ਲੋਨ ਅਤੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਲੋਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਹਨ। ■

‘ਭਾਰਤ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਗਲੋਬਲ ਐਕਸਪੋ’ 2025 ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ

ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸੌਖ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ

❶ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗੀ।

❷ ਗ੍ਰੀਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਈਵੀ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਫਿਊਲ ਅਤੇ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਯਾਤਰੀ ਵਾਹਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਟੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੇਮਿਸਾਲ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਮੰਡਪਮ ਵਿਖੇ ‘ਭਾਰਤ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਗਲੋਬਲ ਐਕਸਪੋ 2025’ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਐਕਸਪੋ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਉਦਯੋਗ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਰਜਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਬੇਮਿਸਾਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ‘ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਮੇਕ ਫਾਰ ਦ ਵਰਲਡ’ ਦੇ ਮੰਤਰ ਕਾਰਨ ਨਿਰਯਾਤ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ

ਭਾਰਤੀ ਆਟੋ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 2.5 ਕਰੋੜ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਚੌੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੰਭੀਰ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨਾਲ, ਹੁਣ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸੌਖ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਟੋ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ।

ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੇ \$36 ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਲੋਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈਵੇਅ ਅਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਤੀਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਨੇ ਮਲਟੀਮੋਡਲ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਨੀਤੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਲਾਗਤ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਟੋ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਹਾਲਾਤ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗਾਹਕ ਅਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਆਬਾਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਗ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, 25 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੱਧ ਵਰਗ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਆਟੋ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਚੰਗੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਾਸਟੈਗ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਮਨ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਕਾਰਡ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਘਨ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਕੰਨੈਕਟਡ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਰਟ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਟੋ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ 'ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ' ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਟੋ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਐਲਆਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੇ ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਗਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ 2.25 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 1.5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਧੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਆਟੋ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦੂਜੇ ਸੈਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਟੋ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਮਐਸਐਮਐਈ, ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਗ੍ਰੀਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਫਿਊਲ ਅਤੇ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀ-ਲੇਨ ਹਾਈਵੇਅ ਅਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਿਰਮਾਣ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਤੀਸ਼ਕਤੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਮਲਟੀਮੋਡਲ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਨੂੰ ਗਤੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਲਾਗਤ ਘੱਟ ਹੋਈ

ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਆਟੋ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ

ਲਗਭਗ 2.5 ਕਰੋੜ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਦੀ ਸੂਚਕ

ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 640 ਗੁਣਾ ਵਧੀ, ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ 16.80 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਵੇਚੇ ਗਏ

ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਵਿਕਾਸ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਾਧੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 640 ਗੁਣਾ ਵਧੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸਿਰਫ 2,600 ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ 2024 ਵਿੱਚ 16.80 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਵੇਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਠ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੇਮ-2 ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਚਾਰਜਿੰਗ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਵਜੋਂ 8,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਹਿਤ, 5,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸਾਂ ਸਮੇਤ 16 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਈਵੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 1,200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਈ-ਡਰਾਈਵ ਸਕੀਮ ਦੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ-ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ, ਤਿੰਨ-ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ, ਈ-ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਅਤੇ ਈ-ਟਰੱਕ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 28 ਲੱਖ ਈਵੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ।

ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਫਿਊਲਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਈਵੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੂਰਜਘਰ-ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਯੋਜਨਾ ਛੱਡ 'ਤੇ ਸੋਲਰ ਪੈਨਲਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰੇਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਨਤ ਰਸਾਇਣ ਸੈੱਲ ਬੈਟਰੀ ਸਟੋਰੇਜ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 18,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਸਟੋਰੇਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ 'ਗਲੋਬਲ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ' ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ

- ਗਲੋਬਲ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ ਵਿੱਚ 30 ਲੱਖ 77 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ
- ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸੀਈਓ, ਯੂਨੀਕੋਰਨ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਅਤੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ 140 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ 2047 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ 2027 ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਪਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ 'ਗਲੋਬਲ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ' ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੱਮਿਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਟੀਮ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਲੋਬਲ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ 30 ਲੱਖ 77 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਉਦਯੋਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੱਮਿਟ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸੀਈਓ, 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨੀਕੋਰਨ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਅਤੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ

ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦੋ-ਰੋਜ਼ਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਦਯੋਗਿਕ, ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਤਛੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਯਾਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ 'ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵੀ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ

ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਨਿਰਮਾਣ ਕੇਂਦਰ' ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਿਲ ਵਰਗੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਬਿਹਤਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਰਜਬਲ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਮੰਗ ਅਧਾਰਤ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਖੇਤਰ, ਕਾਰਜਬਲ, ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹ ਰਾਜ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਜਿਸਨੂੰ ਕਦੇ ਬਿਮਾਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਰਨ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਥੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 31 ਗੀਗਾਵਾਟ ਦੀ ਊਰਜਾ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਕਲੀਨ ਐਨਰਜੀ' ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (ਆਈਆਈਐਮ), ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਆਈਆਈਟੀ), ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼ (ਏਮਸੀ), ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟ੍ਰੇਪਿਕਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ (ਆਈਆਈਟੀਐਮ), ਨਿਫਟ ਅਤੇ ਐਨਆਈਐਫਡੀ ਵਰਗੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਸੰਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੈਵਿਕ ਕਪਾਹ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇੱਥੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੁੱਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2025 ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ

ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ 'ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੌਖ' ਲਈ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰਾਜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉੱਚੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਜਾਣਗੇ ਨਵੇਂ ਆਯਾਮ

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਭੰਡਾਰ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀਡੀਪੀ) ਦੁੱਗਣਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਆਯਾਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 54 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ 75 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀਆ-ਪਨ ਅਤੇ ਐਨਪੀਏ ਨੂੰ 2.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ, ਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਸਫਲ ਪਾਲਣਾ, 'ਸਿੰਗਲ ਵਿੰਡੋ ਕਲੀਅਰੈਂਸ' ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਾਈਵੇਅ ਅਤੇ ਅੱਠ ਲੱਖ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੇਂਡੂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 74 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 157 ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਗੋ ਹੈਂਡਲਿੰਗ ਵੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕਰਕੇ, ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਗਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਗੇ।

‘ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ 2025’ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਬੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ ਹੁਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਈਵੈਂਟ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਸੀਈਓਜ਼ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ 120 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਦਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਮੰਡਪਮ ਵਿਖੇ ‘ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ 2025’ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ

ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼, ਨਿਰਯਾਤ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਝਲਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ।’ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਨਿਰਯਾਤ 3 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ 2030 ਤੱਕ ਵਧਾ ਕੇ 9 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਨ

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੰਚ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ

ਸਾਡੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ

ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ ਭਾਰਤ

ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ ਸਾਡੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ”। ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰ

ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਲਖਨਊ ਦੀ ਚਿਕਨਕਾਰੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਬੰਧਨੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਪਟੋਲਾ, ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਬਨਾਰਸੀ ਸਿਲਕ, ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਾਂਜੀਵਰਮ ਸਿਲਕ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਪਸ਼ਮੀਨਾ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਉਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।” ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ 2025 ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ‘ਮਿਸ਼ਨ ਮੈਨਫੈਕਚਰਿੰਗ’ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਮੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਮਐਸਐਮਈ ਵਿੱਚ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਦਾਨ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਪਾਹ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਪਾਹ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੱਕ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਤਕਨੀਕੀ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਅਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਬਨ ਫਾਈਬਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਰਗੇ ਉੱਥਰ ਰਹੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਉੱਚ-ਗ੍ਰੇਡ ਕਾਰਬਨ ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਟਿਕਾਊ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰੀਗਰਾਂ, ਬੁਣਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤਕਨੀਕੀ-ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਨਵੇਂ ਔਜ਼ਾਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਆਈਟੀ ਵਰਗੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਨਵੀਨਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਵਾਇਤੀ ਖਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏਆਈ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਫੈਸ਼ਨ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ‘ਖਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਲਈ’ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ‘ਖਾਦੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਲਈ’ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਸੀ, ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਨੇ ਉਸ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਬਣਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਭਾਰਤ ਟੈਕਸ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹਰ ਸਾਲ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਾਪਦੰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਫੂਹਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉੱਤਮਤਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰਮੰਦ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉੱਤਮਤਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਯੋਜਨਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਹੱਥ-ਖੱਡੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥ-ਖੱਡੀ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਸਕਣ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,

“ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੱਥ-ਖੱਡੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 2400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੱਡੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।” ਹੈਂਡਲੂਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਅੰਨ-ਲਾਈਨ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੰਡੀਆ-ਹੈਂਡਮੇਡ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੈਂਡਲੂਮ ਬ੍ਰਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੈਂਡਲੂਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਜੀਆਈ ਟੈਗਿੰਗ ਵੀ ਵੱਡੇ ਲਾਭ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਅਧੂਰਾ ਹੈ: ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਅਸਟਲੇਕਸ਼ਮੀ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਠ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਆਰਥਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਅੰਤ ਮੌਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੇ 'ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਏਕਤਾ ਉਤਸਵ' - ਇੱਕ ਆਵਾਜ਼, ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਕਤਾ ਉਤਸਵ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਕਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਲਈ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੱਕ, ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਾੜ ਤੱਕ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਦਮਤਾ ਤੱਕ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੱਕ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ।

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਖੇਡ ਯੂਨੀ-ਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। 'ਸਭ ਲਈ ਖੇਡਾਂ, ਉਦਮਤਾ ਲਈ ਖੇਡਾਂ' ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੰਤਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ 2036 ਵਿੱਚ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼-

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜ 2027 ਤੱਕ ਰੇਲ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਣਗੇ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਖੇਡਾਂ, ਪੁਲਾੜ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਉਦਮਤਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਲਈ ਵਧਾਏ ਮੌਕੇ

ਬਾਨੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਚੋਟੀ ਦੇ 10 ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਰਾਜ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਕੰਨੈਕਟਿਵਿਟੀ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਨੈਕਟਿਵਿਟੀ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਲਈ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਜਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 2027 ਤੱਕ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਠ ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲ ਰੇਲ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹੋਣਗੇ। ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 220 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹ ਅਤੇ 160 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬੀਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੱਖਰੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਵਾਇਤੀ ਨਾਚ ਅਤੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਕਵਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਲਈ

ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਅਧੂਰਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਹੁਣ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

ਕਬਾਇਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਉਥਾਨ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜੀਹ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਸੱਚਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਬਾਇਲੀ ਗ਼ਰੀਬ ਵਿਵਸਥਾ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਵਰਗੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਕਬਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਕਬਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਉਥਾਨ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਸਾਡੀ ਤਰਜੀਹ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਡਾਂਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਵਿਦਿਅਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਿਵਾਸੀ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20,000 ਆਦਿਵਾਸੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਏਕਲਵਿਯ ਮਾਡਲ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਬਾਇਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਕਬਾਇਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ

➔ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਿਵਾਸੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

➔ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20,000 ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਲਵਿਯ ਮਾਡਲ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਕੂਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ

ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਾਸ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਕੀਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿ-

ਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ, ਯੁਵ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੀ।

‘ਸਕੂਲ ਆਫ ਅਲਟੀਮੇਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ’ (ਸੋਲ) ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਨਕਲੇਵ 2025 ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਰਤ

- ਸਕੂਲ ਆਫ ਅਲਟੀਮੇਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ
- ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੰਸਥਾਨ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਣ
- ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਆਫ ਅਲਟੀਮੇਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ (ਸੋਲ) ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੋਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਵੀਂ ਵਿੱਲੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਮੰਡਪਮ ਵਿਖੇ ‘ਸਕੂਲ ਆਫ ਅਲਟੀਮੇਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ’ (ਸੋਲ) ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਨਕਲੇਵ 2025 ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।’ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭ ਸਕਣ, ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ

ਸਕਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਣ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸਥਾਨਕ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਰਣਨੀਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ, ਸੰਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ।

ਆਤਮਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਗਿਫਟ ਸਿਟੀ ਨੇੜੇ ਸੋਲ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਕੈਂਪਸ ਜਲਦੀ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਵੀਂ ਸੋਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਆਫ ਅਲਟੀਮੇਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ

ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਅਲਟੀਮੇਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ (ਸੈਲ) ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇੱਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸੰਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਭਰੋ-ਸੇਯੋਗ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਸਮੀ ਸਿਖਲਾਈ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਯੋਗਤਾ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਝ, ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡੇਗੇ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਕਸਤ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ 'ਸੈਲ ਪੀੜ੍ਹੀ' ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਸੈਲ' ਇਸ 'ਸੈਲ ਪੀੜ੍ਹੀ' ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗੀ।

ਨਵੇਂ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਨਵੀਨਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਲ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਟੀਚਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਮੋਹਰੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਨਾ ਹੈ।

ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉੱਤਮ ਆਗੂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕ-

ਨੰਦ ਵਰਗੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਨੇਤਾ ਸਿਰਫ਼ 100 ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਬਲਕਿ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਕਾਸ ਦੌਰਾਨ 'ਸੈਲ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਜੋਖਮ ਲੈਣ ਅਤੇ ਹੱਲ-ਅਧਾਰਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰੇਗਾ।

ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਕੂਟਨੀਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਵੀਨਤਾ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ

ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਉੱਦਮੀ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸਰਵਉੱਤਮ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਡੀਪ-ਟੈਕ, ਪੁਲਾੜ, ਬਾਇਓਟੈਕ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਵਰਗੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਖੇਡਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਰਗੇ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੰਸਥਾਨ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਣ'।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਸਮੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇੱਕ ਰੁਣਨੀਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਯੁੱਗ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ 27ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ,

- ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਟੀਚਾ
- ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ (ਪੈਕਸ) ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮ੍ਰੱਧੀ' ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 56 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ, ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ

ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ 27ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 18 ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਮਾਈਨਿੰਗ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਯੋਜਨਾ

ਪੁਣੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਯੁੱਗ ਨਿਰਮਾਤਾ ਛਤਰਪਤੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਕਈ ਮਹਾਨ ਪੇਸ਼ਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿਖਾਈ।

- ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ

ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਮਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਬਿਜਲੀ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ, ਪੋਸ਼ਣ ਮੁਹਿੰਮ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਡਰਾਪ ਆਊਟ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ, ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਨ ਆਰੋਗਯ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦਾਲਾਂ ਦਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਤਪਾਦਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) 'ਤੇ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਪ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਬਣ ਸਕੇ।

ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਪਾਰ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਲਈ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਰਗੇ ਰਾਜ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀਡੀਪੀ) ਵਿੱਚ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਉਦਯੋਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 80 ਤੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੰਮ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਉਹ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਉਮਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਚੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤ ਸਿਰਫ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੰਨ ਨਵੇਂ ਅਪਰ-ਥਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈਏ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਹੁੰਚਣ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਡਿਜੀਟਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ 2014 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ, ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਹੱਲ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੋਡਮੈਪ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ 25 ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ, 2014 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2025 ਤੱਕ, ਕੁੱਲ 61 ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ 140 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤਰੀ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ 469 ਵਿ-

ਸ਼ਾਅ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੁਣ ਤੱਕ 1541 ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ 170 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਨੇ 2014 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2025 ਦਰਮਿਆਨ 1,280 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 448 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੇਤਰੀ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਲਗਭਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

‘ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ, ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ’ ਦੇ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਬਣਾਇਆ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

“ਸਭ ਦਾ ਇਲਾਜ - ਸਭ ਲਈ ਸਿਹਤ” ਹੀ ਹੈ “ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ - ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ”।

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ‘ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ, ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ’ ਦੇ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਬਣਾਇਆ। ‘ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ, ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ’ ਦੇ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਹੈ - ਸਭ ਦਾ ਇਲਾਜ, ਸਾਰੇ ਅਰੋਗ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ‘ਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਛਤਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹਾ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਬਾਗੋਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਕੇਂਦਰ ਬਾਗੋਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਗੋਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ 10 ਏਕੜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ 100 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸਹੂਲਤ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। 200

- ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਛਤਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬਾਗੋਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ
- ਕੈਂਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ
- ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੱਚਾ ਧਰਮ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲਾ ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਨ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਕੈਂਸਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੁਣ ਬਾਗੋਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਵਿਖੇ ਭਗਤੀ, ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧੀਰੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦੇ ਮੰਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਚਿੱਤਰਕੂਟ, ਅਪਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਗੋਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮਹਾਸ਼ਿਵਰਾਤਰੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਤਿਉਹਾਰ ‘ਤੇ 251 ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਆਹ ਦੀ

ਉੱਤਮ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲਈ ਵੀ ਬਾਗ਼ਸ਼ਵਰ ਧਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੱਠ-ਮੰਦਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਮੱਠ-ਮੰਦਰ, ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ੀ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਯੁਰਵੇਦ ਅਤੇ ਯੋਗ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਝੰਡਾ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਲਹਿਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੱਚਾ ਧਰਮ ਹੈ। ‘ਨਾਰਾਇਣ ਵਿੱਚ ਨਰ’ ਅਤੇ ‘ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ’ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਯਾਗ ਮਹਾਂਕੁੰਡ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ “ਏਕਤਾ ਦਾ ਮਹਾਂਕੁੰਡ” ਦੱਸਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਂਕੁੰਡ ਦੌਰਾਨ, “ਨੇਤਰ ਮਹਾਂਕੁੰਡ” ਦਾ ਵੀ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 1.5 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਐਨਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਲਗਭਗ ਸੋਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੀਆਬਿੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਜਰੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਹਾਂਕੁੰਡ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ‘ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਭਾਵ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਹੀ ਸਾਡੇ ਧਰਮ, ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬੋਝ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਹਰੇਕ ਗਰੀਬ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 70 ਸਾਲ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 14,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨ ਅੱਸ਼ਧੀ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਫਾਇਜ਼ੀ ਦਵਾਈਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ 1,500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਮੁਫਤ ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ ਕੈਂਸਰ ਡੋਅ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕੈਂਸਰ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ; ਸਰਕਾਰ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸਾਰੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹਨ।” ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਕੈਂਸਰ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਫਾਇਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਡੋਅ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਨਿਦਾਨ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਕੈਂਸਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੂਚੇਤ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੈਂਸਰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ ਸਰਕਾਰ

ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਸਮਰਪਣ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਛੱਤਰਪੁਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। 45,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੇਨ-ਬੇਤਵਾ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗਾ। ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਲ ਜੀਵਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਜਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਲਖਪਤੀ ਦੀਦੀ ਅਤੇ ਡਰੇਨ ਦੀਦੀ ਵਰਗੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਖਪਤੀ ਦੀਦੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਡਰੇਨ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੰਚਾਈ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਸਲਾਂ ‘ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਤਨ ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉੱਦਮਤਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਦਿਲਚਸਪੀ

ਡਾ. ਨੇਹਾ ਚੌਧਰੀ/ਡਾ. ਮਮਤਾ ਵਰਮਾ

ਗਲੋਬਲ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਨਿਓਰਸ਼ਿਪ ਮਾਨੀਟਰ (ਜੀਈਐਮ) ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ 49 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ 13 ਉੱਦਮਤਾ ਰੂਪਰੇਖਾ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਈਐਫਸੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਦਮਤਾ ਰੂਪਰੇਖਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉੱਦਮਤਾ ਅਤੇ ਉੱਦਮਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਹਿਰ ਮਹਿਲਾ ਉੱਦਮੀਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਮੁਨਾਸਬ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੇਟਿੰਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ।

ਗਲੋਬਲ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਨਿਓਰਸ਼ਿਪ ਮਾਨੀਟਰ (ਜੀਈਐਮ) ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉੱਦਮਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਉੱਦਮੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਰ (18-64 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿੱਚ) ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜੋ ਨਵੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, 2020 ਵਿੱਚ 5.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2024 ਤੱਕ 15.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 18 ਤੋਂ 64 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਜੋ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ-ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉਜਰਤ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਭਾਰਤ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉੱਦਮਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਉੱਦਮਤਾ

ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ

ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸੂਖਮ, ਲਘੂ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਐਮਐਸਐਮਈ) ਰਾਹੀਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਦਮਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਦਮਤਾ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਸਹਾਇਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ, ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸੀਡ ਫੰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ, ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨਕਿਊਬੇਟਰ ਅਤੇ ਐਕਸਲੇਟਰ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਐਕਸਲੇਟਰ ਅਤੇ ਇਨਕਿਊਬੇਟਰ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਇੰਡੀਆ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ-

ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ - ਜਨਵਰੀ 2016 ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 19 ਬਿੱਦੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਇਨਕਿਊਬੇਸ਼ਨ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਆਦਿ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਐਫਐਫਐਸ (ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਫੰਡ ਆਫ ਫੰਡਜ਼) ਸਕੀਮ: ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ 10,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਐਫਐਫਐਸ ਜਾਂ ਫੰਡ ਆਫ ਫੰਡਜ਼ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਡੀਪੀਆਈਆਈਟੀ (ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡਸਟਰੀ ਐਂਡ

ਇੰਟਰਨਲ ਟ੍ਰੇਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਡਬੀ (ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ) ਉਦਮਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। 14ਵੇਂ ਅਤੇ 15ਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਵੇਂ ਉਦਮਾਂ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਫੰਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੰਡਿੰਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਸਟਾਰਟ ਦੀ ਸੀਡ ਫੰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਉਦਮਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ।

ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਰੰਟੀ ਸਕੀਮ (ਸੀਜੀਐਸਐਸ) - ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਰੰਟੀ ਸਕੀਮ ਡੀਪੀਆਈਆਈਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਲਈ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਮ ਪੂੰਜੀ ਫੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸੇਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਲਪਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਫੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਮੈਂਬਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਐਮਆਈ) ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਡੀਪੀਆਈਆਈਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਤੱਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਰੰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੁਧਾਰ - ਸਟਾਰਟ-ਅੱਪਸ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਗ ਮਾਹੋਲ ਬਣਾਉਣ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ, ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਲੈਣ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 50 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ- ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਡੀਪੀਆਈਆਈਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਲਈ ਜਨਤਕ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦੇਣ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਪੂਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦਮੀਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਈ ਮਾਰਕੀਟਪਲੇਸ ਸਟਾਰਟਅੱਪ

ਰਨਵੇਅ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਇੰਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੀਡੀਪੀ ਵਧੇਗੀ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਉਦਮਤਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਮੀ ਨਵੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਉਦਮਤਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਜੋਖਮ ਲੈਣਾ ਉਦਮਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾਸ਼ੀਲ,

ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਠੋਸ ਟੀਮ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਤਾਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਉਦਮਤਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਮੀ ਨਵੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਉਦਮਤਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਜੋਖਮ ਲੈਣਾ ਉਦਮਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ।

ਲੈਕਚਰਾਰ, ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਜੈਪੁਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ

ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਡਿਤ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਸ਼ੋਖਾਵਾਟੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸੀਕਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਹੁਲਾਰਾ: ਸੰਘਾਨੀ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਵੇਗੀ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਐਚ ਅਮੀਨ ਨੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਐਨ-ਸੀਯੂਆਈ) ਅਤੇ ਇਫਕੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਡੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮੂਲ ਵਰਗੀਆਂ ਸਫਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਫਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮਾਡਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਅਣਗਿਣਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਜੀ.ਐਚ. ਅਮੀਨ ਨੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ 8.5 ਲੱਖ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 25,385 ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਮਹਿਲਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅਮੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ (2008-2010) ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ 2012 ਅਤੇ 2025 ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਲੰਬੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ 2025 ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਮੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ, ਔਰਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਐਨਸੀਯੂਆਈ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਫਾਰ ਐਂਪਾਵਰਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਵੂਮੈਨ,

ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਆਰਤੀ ਬਿਸਾਰੀਆ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਅਮੀਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਡਾ. ਭੂਮੀਬੇਨ ਪਾਂਡਿਆ (ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਕਪੂਰ (ਮਿਹਲਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਬੇਨ ਓਤਾ (ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ), ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਰਸ਼ਾਬੇਨ ਮੋਰੇ (ਡੋਅਰੀ ਉਦਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ) ਸਹਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ 1,300 ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਏਆਈ ਅਤੇ ਸੈਂਸਰ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਹੋਵੇਗੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਉੱਨਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਕਰਾਪ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਮੈਪਿੰਗ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਫ਼ ਟਾਈਮਿੰਗ ਜਾਂ ਆਈਓਟੀ ਸੈਂਸਰ ਮੈਪਿੰਗ ਸਮੇਤ ਏਆਈ (ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਰਲਡ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਇਕੋਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ ਨੇ ਆਈਸੀਈਡੀ, ਆਈਆਰਐਮਏ ਅਤੇ ਆਈਆਈਟੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਟਿਹਾਨ (ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਹੱਬ ਫਾਰ ਆਨੋਨਸਸ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਕਰਾਪ ਅਤੇ ਜੀਓਪਾਰਸ਼ੀਅਲ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਏਗੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2024-25 ਦੇ ਆਮ ਬਜਟ ਵਿੱਚ, ਉੱਨਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਮੈਪਿੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮਿੱਥੀ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਆਂਢੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਆਜੀਵਿਕਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਮਿਲੇਗਾ। ਡੋਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਉੱਨਤ ਸੈਂਸਰ ਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਏਆਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਇਕੋਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ-ਅਧਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ, ਏਆਈ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਜੀਓ-ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਫ਼ ਬਿੰਗਜ਼-ਅਧਾਰਤ ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਡੇਟਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਮੈਪਿੰਗ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮਾਡਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਓ-ਪਾਰਸ਼ੀਅਲ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਫ਼ ਟਾਈਮਿੰਗ ਜਾਂ ਸੈਂਸਰ-ਅਧਾਰਤ ਡਿਜੀਟਲ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਫਸਲ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਡੇਟਾ-ਸੰਚਾਲਿਤ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ

- ਵਰਲਡ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਇਕੋਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ, ਆਈਆਰਐਮਏ ਅਤੇ ਆਈਆਈਟੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ
- ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਫ਼ ਬਿੰਗਜ਼ (ਆਈਓਟੀ) ਅਤੇ ਏਆਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਡਿਜੀਟਲ ਕਰਾਪ ਦਾ ਸੁਪਨਾ

ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਣ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮਿੱਥੀ' ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਏਆਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਟੀਕ ਫਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ, ਮੰਡੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਧੇਗੀ।

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵਰਲਡ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਇਕੋਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਿਨੋਦ ਆਨੰਦ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਧਾਰਤ ਉੱਦਮਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੋਦ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਤਹਿਤ, ਡਿਜੀਟਲ ਕਰਾਪ ਸਰਵੇਖਣ ਲਈ ਆਈਓਟੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਧਾਰਤ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਏਆਈ ਅਧਾਰਤ ਜੀਓ ਪਾਰਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ ਮਾਰਕੀਟ ਲਿੰਕੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਡੇਟਾ-ਅਧਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਰੱਥ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਗਿਆਨ ਮੰਚ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਮਾਰਟ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਫਸਲ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਟਾਈਮਿੰਗ ਸੈਂਸਰਾਂ, ਸੈਂਟੇਲਾਈਟਾਂ, ਈਮੇਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਏਆਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਜ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਹੁੰਚ ਪਹਿਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ, ਆਫ਼ਤ ਲਚਕੀ-ਲੋਪਣ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਅਨੁਕੂਲਨ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਟੀਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਏ.ਆਰ. ਸ਼੍ਰੀਨੀਵਾਸ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਲਹਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਲਹਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਨੇ-ਤਿਓਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਧੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਢੇ ਅੱਠ ਲੱਖ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 29 ਕਰੋੜ ਮੈਂਬਰ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਮਐਸਸੀਐਸ (ਮਲਟੀ ਸਟੇਟ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਐਕਟ 2023

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡੋਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਐਨ-ਸੀਯੂਆਈ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਐਨਸੀਯੂਆਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਸਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਸਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭੋਪਾਲ, ਸ਼ਿਮੋਗਾ ਅਤੇ ਇੰਫਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 6 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਬਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 3 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਛੋਟੇ, ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ (ਐਮਐਸਐਮਈ) ਲਈ ਮੁਦਰਾ ਲੋਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਧਾ ਕੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਇਹਨਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਲਿਆਣ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਡੇਟਾਬੇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 25,092 ਹਨ) ਕੋਲ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਫੰਡਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਹੁਨਰ

ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹ ਉੱਦਮਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤੀਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਬਣਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ 64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਕੰਮਕਾਜੀ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ।

ਨੌਜਵਾਨ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਅਧਾਰਤ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੈਂਪਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਛੋਟੀਆਂ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਪੀਆਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੈਨ, ਪੈਨਸਿਲ ਆਦਿ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਚੋਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਟਿਕਟ ਬੁਕਿੰਗ, ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਖਲਾਈ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨੀਤੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਆ-ਪ੍ਰੋਟਿਵ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਐਨ-ਸੀਯੂਆਈ)

ਕੀਨੀਆ ਦੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਨੀਆ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡੇਵਿਡ ਓਬੋਨਿਓ, ਐਨ-ਸੀਯੂਆਈ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ ਸਮੇਤ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਇਫਕੋ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਉਦਯ ਸ਼ੰਕਰ ਅਵਸਥੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਰਡਨ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜੋਪੀਐਸਸੀ (ਜਾਰਡਨ ਫਾਸਟ ਮਾਈਨਜ਼ ਕੰਪਨੀ) ਦੀ ਬੋਰਡ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਅਵਸਥੀ ਨੇ ਜੋਪੀਐਸਸੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਪੁਣੇ ਦੇ ਵੈਮਨੀਕੌਮ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਇਫਕੋ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਐਸ. ਐਸ. ਪਵਾਰ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਡਿਜੀਟਲ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਰਾਹੀਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਇਫਕੋ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪਲਵਲ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਟੇਕਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਫਕੋ ਨੈਨੋ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਹੁਣ ਰਵਾਇਤੀ ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ ਡੀਏਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਫਕੋ ਨੇ 17ਵੀਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਐਐਸਸੀ ਐਕਸਪੋ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਜੀਬੀਪੀਯੂਏ ਐਂਡ ਟੀ ਪੰਤਨਗਰ ਵਿਖੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਵਾਦ ਬੈਠਕ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਫਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਜਨੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਫਕੋ ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ ਡੀਏਪੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਐਕਸਪੋ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਡਰੇਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਇਫਕੋ ਨੇ ਜ਼ੈਂਬੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਵਫਦ ਦੀ ਇਫਕੋ ਸਦਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਇਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜ਼ੈਂਬੀਆ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਬੋਤਾ ਕੇ ਮੁਟੋਲੇ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਫਕੋ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਉਦਯ ਸ਼ੰਕਰ ਅਵਸਥੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪਤਵੰਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

“ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੀਚੇ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤ ਹੋਣ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਖੇਤ-ਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇੰਜਣ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਵੱਡੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵੱਲ ਇਕੱਠੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾ- ਖੇਤੀਬਾਜ਼ੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਦੂਜਾ- ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ। ”

ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਪੂਰਨ: ਸਹਕਾਰੀ ਵਰਗਿਕ
Wholly owned by Cooperatives

ਅਸਰਦਾਰ ਜੋੜੀ

ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ
ਪਲੱਸ

ਸਾਗਰਿਕਾ

ਨੈਨੋ
ਡੀਏਪੀ

ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲਿਮਿਟਡ
ਇਫਕੋ ਸਦਨ, ਸੀ-1, ਫਿਸਟਿਕਟ ਸੈਂਟਰ, ਸਾਕੇਤ ਪਲੇਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਭਾਰਤ - 110017
ਫੋਨ ਨੰ. - 91-11-265100, 91-11-42592626, ਵੈੱਬਸਾਈਟ: www.iffco.coop

ਇਫਕੋ ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ
ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
ਕਿਊਆਰ ਸਕੈਨ ਕਰੋ

Postal Registration No.: DL(S)-17/3559/2023-25

Published on 13-07-2024 Applied for RNI Registration/Exempted for Three Months vide ADG Posts Letter No.22-1/2023-P0, dt.14-05-2024